

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 23. APRIL 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 16. • PREIS S. FR. 1.00.

Proč vydrželi hanojské mučení

Výsledek je jasný: ve Vietnamu ani jediný americký voják nepřeběhl k nepříteli. Kolaborace nebyla vůbec žádný problém. Nyní, když i poslední zajatci se vrátili domů, vysvětluje významná autorita, vojenský psychiatr Dr. William E. Mayer, proč ani mučení nezlomilo ducha amerických válečných zajatců.

"Viděl jsem mnohé zajatce z korejského období, nejen bezprostředně po jejich návratu domů, ale i několik týdnů, ba měsíců po jejich návratu ze zajetí. Srovnám-li s jejich chováním, jednáním a vystupováním naše zajatce v Vietnamu, je tu obrovský rozdíl ve prospěch těch vietnamských. Projevovali se neobyčejně vitálně, barvitě proti oněm korejským zajatcům, kteří byli silně deprimováni a jaksi staženi do sebe. Kladu-li si otázku proč ten velký rozdíl, odpověď se mi jeví zcela jednoznačně: většina našich mužů v Koreji byli vojáci nízkého vzdělání i nízkého vojenského zařazení. Ve Vietnamu jsme měli většinou vzdělané muže, absolventy vysokoškolských kolejí, důstojníky, jejichž vojenský výcvik byl vysoký. Řekl bych, že se jednalo o výběrové vojáky. Byl jsem překvapen, že se Severní Vietnam uchýlil k mučení našich zajatců. Přece tam museli vědět, že fyzické mučení nejenom utvrzuje odpor, ale že je i relativně neproduktivní jako prostředek k získání informací. A praxe to také dokázala. Všichni také víme, že na naše válečné zajatce neúčinkovala mnohaletá hanojská propaganda. I zde vidím jako hlavní důvod fakt, že zajatci byli vzděláni lidé, kteří dovedli rozeznávat pravdu od propagandy. Po korejské válce jsme na základě zkušeností se zajatci vypracovali takzvaná pravidla pro chování zajatců. Kladli jsme v nich důraz na odda-

nost k druhým, k zásadám, a na odmítání kompromisů. Ukázalo se, že tato pravidla vešla našim vojákům do krve, jednali v zajetí podle nich. Byli loajální vůči sobě navzájem, učili se vzájemně od sebe různé jazyky, někteří zpaměti rekonstruovali bibli — hleděli se stále zaměstnávat nejen tělesně, ale jeden druhým, vytvářet loajální kolektivy. Už po korejské válce jsem prohlašoval, že je třeba v Americe víc výchovy k upevňování charakteru a občanské zodpovědnosti. Naši zajatci ve Vietnamu byli silným potvrzením správnosti tohoto požadavku. Charakter a vlastnictví jim pomohlo přetrvat a vrátit se s nezlomeným duchem. Nemám ovšem na mysli starodávné vlastenectví — sentimentální vlastenčení, slepé — naivní podlehnutí ideji, že my jsme ti nejlepší na světě, a že nad nás není. Mám na mysli konstruktivní vlastenectví, realistické občanské nazírání faktu, že přes všechny potíže a sociální problémy tato země, Spojené Státy Americké, poskytují obrovským masám lidí požehnanější, uspokojivější existenci s mnohem větším rozsahem svobody než většina jiných zemí na světě, anebo kterákoli jiná dějinná společnost. Naši muži ve vietnamském zajetí měli realistické pocity vlastenectví. Byli si hluboce vědomi faktu, že žít v Americe je skvělá lidská zkušenost. A toto vědomí, tento fakt jim dal přežít, byl jejich pomocníkem v nejtěžších okamžicích." ("Pravidla chování" otiskujeme na straně 3.)

Československo-rakouská spolupráce

V těchto dnech proběhla ve Vídni jednání československé a rakouské delegace o kriminálnětiskové spolupráci na hraničních vodách, týkající se identifikace utonulých na hraničních tocích Dunaje — Moravy a Dyje. Vedoucí obou delegací vypracovali a parafovali návrh příslušné smlouvy.

CO VLASTNĚ CHCE?

Západoněmecký ministerský předseda Willy Brandt v poslední době učinil několik politických prohlášení, které asi nebudou mít v zásadě žádné následky, které však přes to "rozkolébaly" vládní stan. Jeho blízký spolupracovník, člen jeho vlády, ministr financí Helmut Schmidt se zdá být poněkud nakažen Brandtovou politickou bujností, bohužel však v opačném směru. Koketuje s módní vlnou v Záp. Německu, chce se zalíbit radikálům, hlučným skupinám Jusos (Mladým socialistům) a jiným levicovým organizacím, které se v poslední době dožadují rozhodujícího vlivu na politické scéně.

Schmidt je neobyčejně potěšil svým prohlášením, že na americkou posádku v Západní Evropě "nedá ani feník". Záp. Německo totiž bude v červnu projednávat s USA novou smlouvu a američtí zástoupci žádají, aby Evropané nesli určitou finanční zodpovědnost za službu, kterou jim

americká armáda svou přítomností poskytuje. Zbavuje je nutnosti, aby sami zbrojili, a udržovali početnou armádu pro případ komunistického útoku.

Je snad pan ministr proti tomu, aby americké jednotky byly v Evropě? Zadá snad, aby se stáhly? Kdepak! Ministr Schmidt ví, jak je nutné aby americké vojsko v Evropě zůstalo, není přítelem Sovětského svazu, nevěří jeho mírovým ujišťováním. Ne, není politický naivka. Naopak. Je politicky chytrý, snad bychom spíš měli říci: vychytralý. Nixon přece slíbil, že americkou posádku v Evropě ponechá. Protože je o něm známo, že si potrpí na dodržování slibů, je si pan ministr jist, že slib dodrží i za cenu všemožných ústupků.

Schmidt prohlásil doslova: "Nixon musí dodržet slovo, jinak podkope základy celého západního spojení". Taktika páně ministrova tak trochu páchně vydíráním. A zdá se nám, že počínání zápa-

doněmecké vlády v posledním čase je podivné. Na příklad, když nedávno navštívil Západní Německo jihovietnamský prezident Thieu, nesešel se s ním ani jeden člen Brandtovy vlády. A na druhé straně, chystá Brandt velmi okázalé přivítání ruskému diktátorovi Brežněvovi.

Thieu představuje malý stát, Brežněv mocnou zemi. Obchod se Sovětským svazem může pro západoněmeckou státní pokladnu znamenat velký přínos. Jenomže ten obchod otevře dveře také velkému počtu agentů sovětské rozvědky — jichž už je beztak v Bonnu a jinde v zemi víc než dost. Ti nemají za úkol zlepšit vzájemné vztahy a obchod. Ti mají za cíl rozleptat základy demokracie, která v Záp. Německu začala růst po druhé světové válce právě s americkou pomocí.

Svět se nyní dívá na Západní Německo s podivem a očekáváním věcí příštích, jak prozatím vývoj naznačuje — není žádný důvod k optimismu.

ČSSR-Bonn na pokračování

V Bonnu se opět konají německo-československé porady, jež mají za cíl připravit jednání o normalizaci vzájemných vztahů. V popředí je sporná záležitost mnichovské smlouvy.

Českoslovenští vyjednávači budou ve slabší pozici nežli byli před rokem v červnu, kdy byla jednání přerušena. Spolkový kancléř Brandt dosáhl přesvědčivého vítězství ve volbách a nemusí tak pospíchat se svou východní politikou, jež má za cíl přivést ke zdárnému konci program smíření s východoevropskými zeměmi. Diplomatičtí pozorovatelé v Praze se domnívají, že má-li se dosáhnout příští týden po-

kroku, bude k tomu zapotřebí ústupků víc z československé nežli z německé strany. Během čtyř posledních měsíců docházely z Československa signály, z nichž se dá odvozovat větší pružnost československého stanoviska — pokud jde o téma diskuse — mnichovskou dohodu.

Vláda v Bonnu, jak známo, odmítá na oduznání mnichovské dohody od samého počátku přistoupit, protože je nemožné tvrdit, že nikdy neexistovala a proto že každý dokument, který by uplatňoval takový nárok, by byl s hlediska mezinárodního práva pochybný. Spolková republika vychází přitom ze skutečnosti, že mnoho mezi-

národních smluv bylo uzavřeno pod nátlakem a popřít existenci mnichovské dohody od samého počátku by mělo za následek množství právních komplikací.

V posledních oficiálních prohlášeních z Prahy je také řeč o "neplatnosti mnichovské dohody bez formule "od samého počátku" — a spolkuje republika ovšem dávno projevila ochotu prohlásit dohodu za neplatnou a odsoudit její nemorálnost od počátku.

Jestliže Československo skutečně připustí při poradách v Bonnu, že mnichovská smlouva byla dočasně platná, potom bude dohoda o definitivní formulaci snadná.

Jak už bylo řečeno, Němci teď nespíchájí, poněvadž pro ně "normalizace" vztahů s Československem nepřináší mnoho praktických výhod. Pokud jde o nářadu v Československu, Reuterův dopisovatel závěrem poznamenává: Ačkoliv platnost mnichovské dohody se závažně dotýká historické kontinuity Československa, nevyvolává tento aspekt velkou veřejnou účast.

VESELÉ
VELIKONOCE
a bohatou pomlázku
AL

O ČESKOSLOVENSKU

Vypovězení turistů

Z Československa byli v minulých dnech vykázáni západoněmečtí občané československého původu, kteří nyní žijí ve Frankfurtu nad Mohanem: Artur Laufer — Hana Lauferová a Eva Croweová. Do své bývalé vlasti přijeli jako turisté letos 24. března a zůstali pouhý týden. Po dobu svého pobytu prý vyvíjeli "nepřátelskou činnost proti Československu". Jakou konkrétně, to zpráva čs. tisku však neuvádí.

Vývoz do Bulharska

Československo je v současné době třetím největším obchodním partnerem Bulharska. Letos vybaví čs. průmysl pletacími a punčochovými stroji nové bulharské závody v Plovdivu a Gabrovu.

Nová obytná čtvrť

V Bratislavě — Petržalce se plánuje nové sídliště. Má mít 50.000 bytů pro více než 150.000 obyvatel. Sídlíště má být zachován i prostor rozsáhlých zalesněných ploch.

Opožděná premiéra

S dost velkým zpožděním za světových technických pokrokem zahájilo teď Československo sériovou výrobu televizního přijímače pro barevné i černobílé vysílání. Děje se tak v národním podniku Tesla Orava v Nížné. Na vývoji se podíleli sovětsí odborníci a ze SSSR se také dovážejí barevná obrazovka. Televizorů Tesla Color se letos vyrobí 3000, během dvou let to má být ročně na 20.000 kusů.

Švýcarský občan zatčen v Praze

V Československu byl zatčen jeden mladý Švýcar prý za pokus při pomáhání k útěku. Švýcarské vyslanectví v Praze tuto zprávu potvrdilo.

Autorvis na úrovni

Československé automobilové opravny v České Lípě uvedly do provozu autoservis se zahraničními stroji. Servis poskytuje služby motoristům od testů přes seřízení až po umytí vozidla. "Diagnostické" zařízení je maďarské výroby a umožňuje dělat drobné opravy na místě. Konstrukce mycí linky je z Itálie a lze na ní během pěti minut umýt a nakonzervovat i větší typy vozidel.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

UVEDENÍ KARDINÁLA TROCHTY

Litoměřický biskup kardinál Trochta přiletěl v pátek do Říma, kde má být uveden do svého nového úřadu papežem Pavlem VI. Na letišti byl uvítán předními vatikánskými činiteli, zástupcem československého velvyslanectví, ale také velkým množstvím prostých lidí. Na otázku, jaké má z přivítání dojmy, kardinál Trochta vyjádřil svoje překvapení: Myslel jsem si, že přijedu tak, jako jsem vždycky přijížděl — bez jakéhokoli vzruchu — a teď vidím, že tolik lidí přišlo uvítat prostého člověka. . .

Autovlaky do Bulharska

Letos po prvé organizuje Československo službu zvanou autovlaky pro turisty, kteří se v létě chystají do Bulharska. Cesta z Prahy do Varny potrvá asi 41 hodin, a zatím co turisté pojedou v lehátkových vozech, jejich auta budou ve zvláštních vagónech, které pro tento účel zapůjčí Německá demokratická Republika.

Bagr pro ruské řeky

V komárenských loděnicích spustili na vodu korečkový bagr zatím největších rozměrů v historii podniku. Na velkých ruských řekách má pomáhat při čištění ústí řek, přístavů a při údržbě plavebních kanálů. Bagrovací hloubka je až 15 metrů. V příštích letech má dodat Komárno do SSSR dalších 14 podobných strojů.

Vyznamenaná herečka

Letošní Cenu Jaroslava Průchy za dobré herecké výkony v posledním období získala známá umělkyně Jiřina Petrovická.

Krajanův úspěch

Nejlepším hráčem basketbalu v USA se stal John Havlíček, krajan, který je členem mužstva Boston Celtics. Je tak úspěšný, že se sportovní reportéři dokonce naučili správně vyslovovat jeho české příjmení, na které je John velice hrdý. Sportovní fanoušci mohou jeho výkony sledovat na televizních obrazovkách v neděli odpoledne. Havlíček dosahuje skoro při všech utkáních rekordy. Je to zas jeden z příslušníků naší krajanské veřejnosti, který přináší Americe kladné příspěvky.

Stalinův duch - živ a zdrav . . .

Dvacet let po Stalinově smrti jeho přízrak stále ještě obchází Sovětský svaz. Veřejně se o mrtvém diktátorovi nehovoří a nepíše, nikde nenajdete zmínky o jeho obrovské úloze při utváření komunistického Ruska. Důvod tohoto mlčení je zcela jasný: byl to totiž sám Stalin, který vyškolil a do vysokých funkcí dosadil dnešní vládců Kremlu. Ještě závažnější však je, že základní instituce dnešního Sovětského svazu, kolchozy a sochozy — prioritní zbrojního průmyslu, centrální plánování, byly zavedeny Stalinem a stále nesou typické znaky jeho mentality. Jak tedy může vůbec dojít za těchto okolností ke konfrontaci s plnou realitou Stalinovy vlády? Je to nebezpečné, je to nemožné. . . Museli by se do vysvětlování mnoha věcí pustit lidé, kteří jsou dnes na nejvyšších místech, a kterým nejde o nic jiného, než aby se na "stalinské" období jejich kariéry zapomnělo. Vždyť by museli zodpovídat spoustu neobyčejně nepříjemných otázek o základních sovětských institucích.

Je fakt, že se od Stalinovy smrti v Sovětském svazu mnoho změnilo. Životní úroveň je tam dnes vyšší nežli před dvaceti lety, tajná policie opustila nejbrutálnější metody, jiná je i sovětská zahraniční politika. Co však je podstatné, a co se nezměnilo, je, že Sovětský svaz zůstává nadále diktaturou — diktaturou nikoli už jedince, ale hrstky mužů. Je to diktatura, kde vedení komunistické strany nadále plně kontroluje sovětské obyvatelstvo a osobuje si právo rozhodovat o tom, co sovětský občan smí vědět, i co si smí myslet. Pokud jde o informace, sovětská vláda — a bytchom uvedli jen pár příkladů — zatajuje svému obyvatelstvu skutečný vojenský rozpočet a jeho lví podíl na národním důchodu. Zrovna tak mu zamlčuje fakt, že nynější zásobování chlebem plně závisí na plynulých dodávkách obrovského množství obilí, nakoupeného především ve Spojených státech. I toto je přímé Stalinovo dědictví, toto neinformování občanů. Jak se ukázalo, Stalinovo až chorobné tajnostkářství pramenilo z jeho osobní slabosti a z jeho strachu ze sovětského obyvatelstva i z ciziny. A dnešní režim se bojí jako čert kříže

samotné možnosti veřejné diskuse, neřku-li možných následků takové diskuse. Stalinismus tedy žije v Sovětském svazu dál. Sovětský spisovatel Andrej Siňavský, který byl odsouzen k sedmiletému žaláři sotva rok po Chruščovově pádu, napsal toto: "Aby vězení navždy zmizela, stavěli jsme nové věznice. Aby všechny hranice padly, obklopili jsme se čínskou zdí. Aby se všechna práce stala odpočinkem a radostí, zavedli jsme nucenou práci. A aby se už neprolila ani kapka krve, zabíjeli jsme, zabíjeli a zabíjeli. Ano, žijeme v komunismu. Podobá se našim tužbám asi tak, jako se středověk podobá svobodnému nadělovku a člověk Bohu. . ."

Dnes, dvacet let po Stalinově smrti, je v Sovětském svazu, prvním statě dělníků a rolníků přibližně tisíc táborů nucených prací, v kte-

rých, podle odhadu (velmi konservativního) Mezinárodního výboru na ochranu lidských práv v Sovětském svazu, který byl nedávno zveřejněn v Bruselu, strádá asi milion vězňů.

Jaká je sovětská perspektiva za těchto okolností? Stalin a stalinismus byli produkty zaostalé země mužiků, která se chtěla co nejrychleji industrializovat, za každou cenu, tedy i za cenu svobody a životů vlastního obyvatelstva. Dnešní Sovětský svaz je vysoce průmyslový stát a jeho obyvatelstvo je nejvzdělanějším obyvatelstvem ruských dějin. Stalinismus, který tam přežívá, je anachronismus. Nemůže natrvalo unikat leptajícím změnám a síle času. Sovětské obyvatelstvo si nutně, dřív nebo později vynutí právo být vlastními pány. A teprv potom zmizí Stalinův přízrak natrvalo v záhrobí, v zemi stínů.

Popper v New Yorku již příští týden - nezapomeňte!

Tchoto populárního zpěváka, který nyní žije jako exulant ve Švýcarsku, přivítáme v New Yorku v pátek, 27. dubna v osm hodin večer, ve Slovenské Sokolovně, 23-35 Broadway, Astoria. Jiří Popper uvede novou, unikátní dlouhotrvající desku třínácti protestsongů z osmdesátého roku. Popper přiváží do New Yorku ještě další unikát — magnetofonovou nahrávku diskuse, která po okupaci probíhala na filosofické fakultě Karlovy university v Praze mezi studenty a členem představenstva ÚV KSČ Kapkem. Jak píše v dnešním článku Ferdinand Peroutka: Pan Kapke je významný muž režimu. Měl jakousi debatu se studenty a její zvukový záznam se předvádí v exilu jako neselhávající humoristické číslo večera. . .

Snímek už skoro historický. Představuje Jiřího Poppera v ilegality za sovětské okupace v srpnu 1968. Popper je vlevo u mikrofonu. Vedle něho, uprostřed snímku Vladimír Skutina. Fotografie byla pořízena při vysílání z jednoho ukrytého televizního studia.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bořivým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odřízněte a zašlete na adresu:
AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Při lašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhraďte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

Nastupuje pan Roháček

Ferdinand Peroutka

Posledně jsme se zabývali záhadou, která, jak se nám zdálo, existuje. Podle souhlasného mínění řádných komunistů, komunistická strana je, musí být vedoucí stranou ve státě. Z nějakých důvodů slova "vedoucí" se tu užívá místo slova "absolutistický", které mnohem přiléhavěji by vyjádřilo to, co komunisté chtějí. Shledali jsme však také, že podle souhlasného mínění řádných komunistů jejich strana ve dvou kritických periodách nevedla, nýbrž byla kdesi v nevyzpytatelném ústraní. Za stalinismu prý vedl bůhví kdo. Ústřední výbor sovětské komunistické strany sice odhlasoval všechna stalinistická opatření, ale na tom prý nějak nezáleželo, a ve skutečnosti ústřední výbor nebyl za tuto svou činnost odpovědný. Falešné procesy byly inscenovány nejvyššími orgány strany — ale dnes prý je záhadno, kdo byl vinen. Roku 1968 došlo v Československu k události, jež komunistická strana, jak nyní existuje, pokládá za politováníhodnou. Jakési Pražské jaro nepatřičně rozjařilo obyvatelstvo. Lidé začali být směli. Odvažovali se žádat, aby socialismus dostal lidskou tvář. Funkcionáři aby byli odpovědní těm, kdo je zvolili. Stalinističtí viníci aby byli potrestáni, známi suroví odstraňovači ze státního aparátu, oběti aby bylo politováno, a křivdy pokud možno napraveny. Potom, následkem právě těchto událostí, přišla invaze, a Češi a Slováci se chovali s odporem k těm, kdo prý jim přišli na pomoc, nadvládu rozhlas bouřily proti invasi, i vláda proti ní vydala prohlášení. To prý bylo socialismu na velkou újmu. Vykладаči režimu od té doby znovu a znovu se zabývají otázkou, jak k něčemu takovému mohlo dojít přímo pod nosem vedoucí strany.

Citovali jsme dva z vykladačů, pana Švestku a pana Hájka. Oba souhlasí v tom, že strana, ačkoli byla vedoucí, byla bezmocná, odstraněná bandou nespokojených a divokých intelektuálů. Shledávají to tím podivnějším, poněvadž správně konstatují — že za tak zvanou intelektuální alianci nestála žádná velká síla hmotná, žádná zbrojnice, žádné milice. Proto pan Švestka a pan Hájek v tom musí vidět celkem jím nerosozumitelný děj.

Avšak pan Hájek věcem snad mimoděk přišel na kloub, když napsal, že "v té době v českých zemích neexistovala jakákoliv ideová protiváha toho vlivu", jaký vykonávala skupina intelektuálů kolem Literárního novinu. Jaké to doznání! Komunistická strana si osobovala svrchované právo nad životy lidí (od kolébky až do

hrobu), nad osudem všech knih a nad dějinami národa, ale "neměla žádnou ideovou protiváhu" proti skupině intelektuálů kolem jednoho časopisu. Byly sebrané spisy Leninovy, byl ustavičně velebený marx-leninismus — ale to nebylo protiváhou proti tomu, co psaly Literární noviny. To, ovšem, byl bankrot. Může být dosti jasno, co se stalo. Marx-leninismus se neukázal jako "ideová protiváha", nýbrž vyprchal jako voda na horké plotně, když nejdříve několik mužů na sjezdu spisovatelů, potom celé množství pišících a mluvících lidí vyjádřilo skutečný citový a myšlenkový obsah země a volky nevolky to postavili do součty s marx-leninismem. Tu umělé konstrukce se sřítily jakoby přes noc. K drtivému překvapení marx-leninistů se ukázalo, že jejich nauka jen tenkrát obstojí v této zemi, je-li každý den od rána do večera hlídána ozbrojenými muži. Pražské jaro bylo potlačeno, uplynulo skoro pět let, a "poctiví", jak se nám praví, komunisté dosud hledají, co a koho by postavili proti skutečnému smýšlení země.

Nechceme déle prodlévat u této porážky, to není naše dnešní thema. Pohledme spíše, co bylo potom. Potom bylo a je tolik: "poctiví" komunisté se usnesli, nebo bylo v Moskvě za ně usneseno, že je třeba ještě jednou a s ještě větší důrazem opakovat, co už jednou selhalo, začít zase od začátku a ještě jednou násilně cpát nejčistší marx-leninismus do myslí zdráhajícího se obyvatelstva. Chyby, nedostatků a vzpurností, které přivodily výbuch Pražského jara, byly sebrány v jeden celek a byl z nich ukován režim — který tentokrát má být ze železa. Československá komunistická strana dvakrát si vytvořila zvláštní komisi, aby rozebrala příčiny jejich nezdaru.

Obě komise, Kolderova a Pillerova, se shodly, že základní příčina byla v tom, že strana se opírala zejména o lidu odcizenou byrokracii a o jejího nejvěrnějšího přítele — policii. Různými opatřeními slovy obě komise vyjádřily svůj název, že strana vyschla zevnitř. Se vši utlivostí naznačovaly, že politické hnutí, které chce zůstat živé, nemůže se opírat jen o moc a násilí. Vedení strany vzalo obě zprávy na vědomí, zavřelo je na několik zámek a rozhodlo, že tedy v politice moci a násilí se bude pokračovat. Zdálo se to nezbytčné, měl-li marx-leninismus být zachován ve své čisti, s toutéž blahou Sovětského svazu udržena. K tomu ovšem silně přispělo, že držitelé moci se prudce zdráhali ztratit své sladké posice nebo

vůbec je vystavit jakékoli debatě. Krátce řečeno, bylo rozhodnuto energicky petrifikovat okolnosti, které roku 1968 učinily stranu bezmocnou proti Literárnímu novinu. S jediným rozdílem: tentokrát nebudou Literární noviny ani nic jim podobného.

Jak jsme se zmínili, cizí reportér se zápisníkem v ruce prošel Prahou a shledal, že "politika roku 1968 je zapomenuta". Záleží na tom, co to bylo — ta politika roku 1968. Jestliže reportér měl na mysli její vnější projevy, demonstrace, vybití výkladu sovětských tanků, pak tato politika vskutku pomínula. Lidé sami si ji zakázali v okupované zemi, kde sovětská posádka každé chvíle je hotova k násilí proti neozbrojenému národu. Reportér se procházel tichými městy. Nespatřil nikoho, kdo by na náměstí křičel: Já jsem proti vládě! Dal si snad přeložit některé články z novin a shledal, že politika roku 1968 z nich naprosto vymizela. Noviny s největší horlivostí velebí vládu. Snad si měl někdo s reportérem smluvit tajnou schůzku pod pláštěm noci a šeptem mu vysvětlit, proč tomu tak je.

Jestliže však reportér chtěl říci, že vyschl zdroj, z něhož vycházely všechny vnější zjevy Pražského jara, pak je to cizincův omyl. Politika roku 1968 byla jedna epizoda — za zvláštních okolností — v trvalém národním smýšlení, které bylo před rokem 1968 a bude po něm. Fakta, která živí národní opozici, hluchou nebo tichou, zůstala nebo byla ještě zvětšena. Soubor příčin vytváří poměr mezi obyvatelstvem a vládou. Skoro se ostýcháme připomenout, že velmi záleží na tom, zda obyvatelstvo si vlády váží nebo neváží. To je v tomto případě trapná otázka. Vláda je velkou většinou složena z mužů, kteří byli k vládnutí dosazeni cizí mocností. To samo je nedoporučuje citům obyvatelstva.

Když roku 1968 národ se radil, oni se chodili radit na sovětské vyslanectví a byli vždy připraveni se tam utéci. Myslíme, že lidé žádným způsobem nemohou být přivedeni k tomu, aby si toho pojednou vážili. Stejně ne k tomu, aby si vážili toho, co režim reprezentuje intelektuálně. Pan Kapek je významný muž režimu. Měl jakousi debatu se studenty, a její zvukový záznam se předvádí v exilu jako neselhávající humoristické číslo večera. Když roku 1968 režim shledal, že talenty stojí na druhé straně barikády, vyškral dno národního života a odvážně z výškrabků sestavil novou žurnalistiku, no-

Pravidla pro chování zajatců

(K článku na straně jedna)

- 1) Jsem bojující Američan. Sloužím v armádě, která brání mou zemi a náš způsob života. Jsem připraven položit na jejich obranu život.
- 2) Nikdy se nevzdám dobrovolně, nikdy nepřipustím zajetí svých mužů, dokud ještě budou mít prostředky k boji.
- 3) Budu-li zajat, budu pokračovat všemi dosažitelnými prostředky v odporu. Učiním všechny pokusy k tomu, abych utekl ze zajetí a poskytnu druhým všemožnou pomoc k témuž. Nepřijmu od nepřítele žádné zvláštní výhody.
- 4) Stanu-li se válečným zajatcem, budu udržovat solidaritu se svými spoluzajatci. Nepodám žádné informace a nezúčastním se žádné akce, která by mým druhům mohla uškodit. Mám-li vyšší hodnost, převezmu velení. V opačném případě budu poslouchat zákonných příkazů nadřízených a budu je v každém případě podporovat.
- 5) Budu-li vyslýchán, v případě, že bych padl do zajetí, řeknu jenom své jméno, hodnost, služební číslo a datum narození. Odmítnu odpovědět na jakékoli jiné otázky. Neučiním ústní ani písemné vyjádření, které by bylo nelogičným k mé vlastní a jejím spojencům, anebo které by mohlo poškodit jejich věc.
- 6) Nikdy nezapomenu, že jsem bojující Američan, odpovědný za své činy, a oddaný principům, které učinily mou zemi svobodnou. Budu důvěřovat v Boha a ve Spojené Státy Americké.

vou literaturu. Tváří se při tom, jakoby se nic nestalo: byl náš drahý Havlíček, je teď náš drahý pan Roháček. Je tedy duchovní situace v zemi taková: cizí evangelium je přednášeno nejneshopnější garniturou, která svým učením nedovede odlákat psa od kamen. Je v povaze pravověrných komunistů stále se honosit. Když přijely sovětské tanky a odsadily redakce a vědecká centra — mužů, z nichž se sestavena dnešní vláda, se honosili: zvířezili jsme ideologicky. O spisovatelích, jimž bylo zakázáno publikovat, řekli, že byli na hlavu poraženi ideologicky. A netalentovaná garnitura režimu snaží se namluvit občanům, že byli hysteričtí, když v den invase bud' se bouřili nebo plakali. Jak dobře ti občané vědí, že to nebylo z hysterie! A režim se dále honosí a praví: "Přes všechny úspěchy, kterých jsme dosáhli v boji o myšlení lidí..." Ačkoli je na tom zajímavé slůvko "přes", nebudeme se u něho zdržovat a pohlédneme, jaké to byly úspěchy. Byl jediný úspěch: přesvědčili lidi — že s největší pravděpodobností přijde invaze, jestliže Češi a Slováci rozčílí sověty. Velký to duchovní úspěch. A přesvědčili lidi, že bude pronásledován, kdo vyběhne z řady. Velké to ideologické vítězství.

Zkoumáme rozsah mezery —

kteřá existuje mezi lidem a vládou, která nemůže imponovat. Vedle mezery intelektuální je mezera morální. V určitém smyslu zapomenout — to je slovo, jehož užil cizí reportér — na rok 1968 by znamenalo zapomenout, že existuje pravda a nepravda. Dnešní jsou lidé nuceni naslouchat nepravdám, o nichž vědí, že jsou to nepravdy. To je nesmírně daleko důstojného života občanského. Když člověk všechno ostatní si snad nějak rozluštil, je na konec postaven před otázkou lži. Má se jí účastnit, trpě nebo činně? Jako režim podceňuje potřeby intelektuální, podceňuje i potřeby morální. Jestliže občané tyto dvě potřeby neztráti, mezera mezi vládou a jimi zůstane nepřeklenutelná. Podle okolností bude vyplňována tím nebo oním. Opozice neosnuje žádné spiknutí, ale důležitý fakt o ní je, že je nevyhladitelná, poněvadž přirozená. To jednoho dne, kdy uměle konstrukce snad zase zachvějí, přinese své následky.

Ruský realismus v Praze

V jízdně Valdštejnského paláce v Praze se konala výstava Ruský realismus 1850-1900, která předvádí vrcholná díla ruské malířské školy tohoto období. Výběr je ze sbírek moskevských a leningradských.

Český tábor

PRO DĚTI OD 7 DO 15 ROKŮ, KTERÉ ASPON ČÁSTEČNĚ MLUVÍ ČESKY,

bude otevřen

OD 15. ČERVENCE DO 4. SRPNA T. R.
V EAST HADDAM, CONNECTICUT.

CENA \$150.00 ZA TŘI TÝDNY.

Adresa přihlášek a dotazů: Mrs. Marie Provazník, 25-64, 35 St, Long Island City, N. Y. — 11103, Tel. (212) 545-3750.

Zasloužilí krajané... Mezinárodní přehled

MILOSLAV ZLÁMAL

z Toronta

Je snadné charakterizovat Miloslava Zlámala po fyzické stránce: výrazně Jánošíkovský typ, jako vystřižený ze slovenského historického románu. Těžší už je stručně vysvětlit jeho povolání. Dělal v Kanadě, své vlasti od roku 1950, všelicos. Byl farmářský nádeník, tovární dělník, cementář, rozhlasový hlasatel, real estate agent, prospektor, investor, básník, spisovatel... Dnes je úspěšný, vlivný, zámožný. Říká se, že štěstí chodí k těm, kdo si je zaslouží. Miloslav Zlámala si štěstí zasloužil, jakoby si ho ostatně zasloužili všichni emigranti. Za druhé světové války bojoval ve slovenských horách jako partyzán, v roce 1948 odešel do Západního Německa, po dvou letech pak do Kanady. Žije v Torontu. Věnuje se převážně spisovatelství a své nové lásce: vlastnímu televiznímu programu. Jim režirované a produkováné vysílání běží od čtvrtka do soboty. Je úspěšné. Nazývá se "Československo a Nový svět" a je to program kulturní s cílem překlenout politické i geografické vzdálenosti kulturou, porozuměním a poznáváním. Ostatně vám o Zlámalo východ cilech a názorech víc řekne interview, které s ním měl vydavatel Amerických Listů. Ten se za ním rozjel zaujat velkým článkem o Zlámalo v předním torontském deníku, "The Toronto Star".

AL: Co si slibujete od svého vysílání a jaká je vaše zkušenost po roční činnosti?

MZ: Přistupoval jsem k tomuto problému s vědomím, že máme zde v zahraničí celou řadu spolků a organizací — které však nemají dostatečný vliv a sílu, aby mohly pomoci ve věcech domova nebo na nejvlivnějších místech zahraničních. Přišel jsem k názoru, že jeden jedinec, je-li finančně nezávislý, intelektuálně na výši, má-li styky, může naší věci víc prospět. V programu mi jde o kontinuitu kulturních hodnot doma a v Kanadě i v Americe. Kultura je nepolitická, nadstranická, přetrvává všechny režimy. Řekl jsem, že, ač vysíláme z Kanady, zahrnujeme do programu i Ameriku. Tak, jako Americké Listy, ač americké, svým evropským vydáním zasahují na evropský kontinent. Proto nehodou, že v jednom ze svých dosavadních 25 vysílání, byl jste námi interviewován. Byl jste v krajanském tisku jakousi první vlast'ovkou této myšlenky přiblížit vzájemně kontinenty, ideje a život Ameriky představit v Evropě a naopak.

AL: Co je obsahem vašich vysílání?

MZ: Začali jsme pravidelnými veřejnými komentáři z torontské radnice, měli jsme informace často dříve než ostatní televizní stanice. Hovořilo se o otázkách veřejných, právních, administrativních a mluvil primátor, poslanci...

Pak jsme uváděli přehledky talentů, představovali jsme umělce, kteří dosud neměli možnost se objevit v profesionální televizi, uvedli jsme i některé naše umělce a měli jsme s nimi interview, jako s malířem Gudernou nebo Hovadikem. Měli jsme pořady s řadou významných politiků a velmi úspěšný byl náš ekumenický program, kde diskutovali 4 kněží — dva katolíci, dva evangelíci, dva ze Slovenska a dva z Čech. Měli jsme pořad o 28. říjnu, o historických úsecích slovenských dějin. Chtěl bych podotknout, že vysíláme bezplatně, zadarmo, z lásky pro československou věc. Je to výchovný pořad,

přirozeně nemáme reklamy. Vlastně jsme jednou měli reklamu, v tom nejlepším slova smyslu a opět bezplatně: propagovali jsme vánoční pohlednice UNICEF, jejichž výtěžek jde na pomoc hladovějícím dětem po celém světě. Ostatně samotná myšlenka těch pohlednic pochází z Československa: děvčátko tam bylo po válce zachráněno penicilinem od UNRY. Po svém uzdravení napsalo dopis do OSN a přikreslilo na dopis vánoční motivy, bylo to kolem vánoc. Ten dopis byl přímým popudem k myšlence produkovat a prodávat pro humánní účel vánoční pohlednice.

AL: V podstatě chcete tedy odstranit neznalost a nedůvěru poskytováním informací, a uplatňováním kultury. Je to podobné našemu dialogu americkému s evropským kontinentem. Jako vy, i my jsme už dosáhli kladné odezvy.

MZ: Váš dialog se musel otevřít, teď jde o to, aby měl nějakou sociální platnost. Jestliže se najde několik silných jedinců v evropské emigraci, kteří ideu ponese a budou ochotni se pro ni obětovat — mohou něco vykonat ve prospěch věci. Znovu říkám, já věřím na silné jedince. K mému vlastnímu televiznímu pořadu bych ještě chtěl poznamenat: vždy mi vadilo, když jsem v krajanském a emigrantském tisku viděl, že se z devadesáti devíti procent jen kritizovalo. Režim, ale s ním příliš často, i celý národ. Svět se na úspěchy československé kultury, sportu atd. nedívá jako na úspěchy komunistického režimu, ale jako na úspěchy československého národa. Doma jsou dnes obrovské kulturní hodnoty, ty patří národu, patří režimu. Všiml jsem si, že AL byly první, které píší jinak, zavedli jste určité speciální rubriky. Nelámte nad národem hůl, to oceňuji. A zase je to vlastně to, co se my snažíme dělat na televizi: seznámovat s tím pozitivním, co je v národě.

AL: Ještě jednu otázku osobní — jaké jsou vaše spisovatelské plány?

MZ: Před třemi lety jsem vy-

OBCHOD BEZ TVRDÝCH VALUT

Zájem Sovětů o rozšíření obchodu s nekomunistickými zeměmi byl v minulých dnech znovu dokumentován jak při Kosyginově zájezdu do Švédska, tak i při Podgorného návštěvě ve Finsku. Kosygin — na tiskové konferenci ve Stockholmu prohlásil, že Sovětskému svazu hodně záleží na dlouhodobých hospodářských vztazích se všemi západními zeměmi včetně Spojených států a Japonska. Sovětský svaz chce odebrat ze Švédska ve zvýšené míře spotřební zboží, loď, ocel a kuličková ložiska. Na úhradu nákupu nabídl Kosygin Švédům hlavně zemní plyn a obohacený uran. K řešení dopravně-technických problémů, mezi něž patří především stavba plynovodu napříč Baltickým mořem, má být vytvořena zvláštní komise. Sovětská vláda však nechce s nákupem švédských výrobků čekat až bude plynovod v provozu. Chce je odebrat už nyní, protože však nemá k dispozici dosti tvrdých valut, žádá úvěry — a to pokud možno levné a dlouhodobé. Otázka úvěru však při Kosyginově pobytu ve Švédsku dohodnuta nebyla.

Podgorný při své návštěvě v Helsinkách sice mluvil hlavně o problémech politických — soustředil se na agitování pro evropskou bezpečnostní

konferenci — hospodářské zájmy Sovětského svazu však nepustil se zřetele ani on. Poukazováním na dlouhou úspěšnou koexistenci Sovětského svazu s Finskem, se snažil vyvolat u ostatních severovýchodních národů dojem, že podobná koexistence by byla i jim ku prospěchu, jak po stránce politické tak i po stránce hospodářské.

Chystá se letos vyvézt 75 milionů tun, to je přibližně tolik jako v roce 1971. Loni musela důsledkem větší domácí spotřeby, způsobené chladným počasím, omezit export ropy na 70 milionů tun. Po oleji je v celém světě živá poptávka a na odbytu jde i olej sovětský. Nemá sice špičkovou kvalitu, ale je nabízen za poměrně levné ceny. Roku 1971 ho bylo vyvezeno do západní Evropy více než 40 milionů tun — z toho 10 milionů tun do Itálie, 7 milionů do Finska, 6 milionů do Německé spolkové republiky, 4 a půl milionu do Švédska, rovněž 4 a půl milionu do Francie a 2 miliony tun do Belgie.

EGYPT STÁLE VYHROŽUJE

V Egyptě se zkouší civilní připravenost na případné odvetné úderů izraelského letectva; přerušuje se dodávka elektrického proudu a vody. Prezident Sadat prohlásil před týdnem před svými novými ministry, že se blíží

den totální konfrontace se židovským státem. Nearabské a pravděpodobně i část arabských pozorovatelů toto prohlášení ponechalo chladnými; není zapomenut rok 1971, který Sadat nazval rokem rozhodnutí, a nemůže být zapomenut ani rok loňský — v něm mělo dojít k totální válce. V obou případech se nic nestalo a tak nechybějí hlasy, že se egyptský prezident se svými hrozbami nepřímo obrací proti domácí opoziční frontě a proti rostoucí nespokojenosti. Téměř šest let stavu ani válka ani mír, stojí především peníze: je třeba udržovat ve zbraní půl milionovou armádu, hledat náhradní zdroje za únik kapitálu způsobený bloádou Suezského průplavu. Také obyvatelstva na Nilu je stále víc a země není soběstačným výrobcem základních potravin.

DVOJICE UMĚLCŮ NA SVOBODĚ

Ředitel hlavní kyjevské opery, 45-letý Vladimír Kolesník a jeho 38-letá žena Anna — primadona opery, přijeli v doprovodu čtyř rodinných příslušníků do Austrálie, kde se chtějí trvale usídlit. Od minulého léta se zdržovali tajně ve Vídni. Své rozhodnutí, nevrátit se do vlasti, odůvodnili tím, že v Sovětském svazu je umění pod politickou kontrolou a umělecká tvůrčí činnost je silně podvázána.

Miloslav Zlámala připraven k vysílání...

dal anglicky knihu "Partyzánský kapitán". Měla úspěch, dokonce si vzpomínám, že i do Amerických Listů chodily na ni objednávky, ačkoli jste s tím neměli nic společného. Knihu objednaly všechny uni-

verzity, i v Evropě, také hodně amerických generálů ji koupilo, snad se chtěli poučit o partizánsčině... Celkem jsem vydal 6 knih, některé byly sbírkami básní. Nyní chystám anglický román "Tři

milenci", a sbírku anglické poezie. — A připravuji roční smlouvu s kanadským rozhlasem, kde zase budeme uvádět politické i kulturní komentáře, představovat československou hudbu atd.

Starost o mládež

Milan Schulz

Je to nepochybně jeden z nejbližších a nejvyšších zájmů každé společnosti: starost o potomstvo o mládež, o mladou generaci. I společnosti méně vyspělé mají zcela samozřejmý, řekněme — pudový, zájem na zachování rodu, na jeho kvalitě a způsobilosti. Společnosti civilizované pokročilejší k tomu ještě přidávají vše, co je pokrokem vyvoláno a co k němu logicky patří: odstupňované vzdělání, možnost různé kvalifikace, nabídku různých povolání, prostor pro uplatnění svérázných zájmů a sklonnů. To vše samozřejmě v různých společnostech různě, s různým úspěchem. Mladá generace. Přináší nesčetné problémy, které jsou v určitých oblastech společné celé planetě — připomeňme jen problém zločinnosti mládeže, v jiných ohledech zase specificky určené společenským systémem — připomeňme jen katastrofálně pocíťovaný nedostatek svobodných informací a možnosti svobodného myšlení ve východoevropských totalitních režimech. Starost o mladou generaci — jak usuzují stovky vědců, pedagogů, psychologů, sociolo-

nalo se tu 1.159 besed s mládeží, bylo ustaveno 38 přípravných výborů svazu mládeže a 69 základních organizací. Byly uzavřeny četné závazky na výzdobu kluboven, tělovýchovných a sportovních zařízení. Velkému zájmu se těšila i výstava 50 let Sovětského svazu a akce Měsíce čs. — sovětského přátelství. A k tomu náš agitátor připojil tuto patetickou větu: "Je snad třeba více a přesvědčivějších důkazů o tom, že je o naši mládež všestranně postaráno?"

Na to je snadná a nepatetická odpověď: Není třeba vůbec žádných důkazů; protože to, co se tu za důkazy vydává, je tak průhledné a směšné, že se tu těžko bavit o podstatě. Dnešní mládež vůbec nezajímají nějaké oslavy okce. A když tak — jako v případě mládeže školní, že se jde někam na manifestaci či na povinné kino, přičemž "se ulejeme" z nepřijemného předmětu. Nebo se dokonce za pakatel jede do Prahy na výstavu a odpadne hned celý vyučovací den, ne-li dva. Ale jinak těžko někdo přesvědčí střizlivou a chladně uvažující mladou generaci, že by měla spontánně vyjít do ulic a provolávat hesla na oslavu režimu a jeho představitelů či na oslavu protektora a jeho konkrétních zástupců.

Dnešní mládež zajímá, co se kde po světě děje zajímavého, jak se po svém a volně baví, jak co nejlépe vstoupit do praktického života, zda studovat a co, zda se jít vyučit a kam. A tady může dát společnost mladým lidem šanci, kterou zároveň sama podle svých potřeb spoluručuje: že tu či onu školu, to či ono zaměstnání hmotně i sociálně preferuje, že včas informuje, že zaručí perspektivu. Je to úkol vrcholně obtížný, ale v otevřených systémech existují aspoň pokusy o takový rozbor a o taková doporučení. Systém totalitní toho — žel není schopen. Protože kdo ví, jak to dopadne napřesrok s národním hospodářstvím? A jak v tom kterém odvětví? A kde vzít peníze na preferenci pro to či ono řemeslo?

A — to už přecházíme na stranu těch, o něž jde — jak případným prognózám a slibům věřit, když letitá zkušenost praví, že během několika měsíců se všechno může změnit a černé už zas bude bílé a co platilo, bude jako nepřátelské zatraceno!

V tomto ohledu se totalita věru mládeži nepřibližuje a její skutečné problémy neřeší. Proč by se jinak muselo znovu konstatovat třeba na slovenských gymnáziích, že jsou obsazena pouze ze tří čtvrtin, protože rodiče nemají důvěru v budoucnost "stu-

dovaných" dětí a raději je prosazují na zaměstnání, už od počátku peněžně výnosná a ideologicky nenapadnutelná? Proč by jinak znovu a znovu zůstávala neobsazena studijní místa na technikách, kde jde o podobný problém, ovšem — v následcích — převážně finančního rázu? A takových zcela konkrétních případů by se našlo sto. Takových, na něž by měl onen publicista, ale především řídící společenské orgány, hledat nikoli slovní, ale činnou odpověď. Tak aspoň nějak by si bylo možno představovat ve vyspělé moderní společnosti starost o mládež.

CHTĚJÍ BÝT PÁNY MOŘÍ

Sovětská flotila válečného námořnictva ve Středozemním moři byla významně posílena. Dosud tam Sovětský svaz udržoval na hlídkách 55 lodí, nyní je to 60 — včetně nového křižníku o výtlaku devět tisíc tun, který je vyzbrojen řízenými střelami s nukleárními hlavicemi a s doletem až 700 kilometrů. Je to jen posledním příznakem celkového rozmachu sovětského válečného námořnictva. Američtí odborníci připisují tento rozmach snahám admirála Gorškova, který prosadil určité moderní tendence proti převaze armádních tradicionalistů v generálním štábu; po té, co byl Gorškov jmenován vrchním velitelem sovětského válečného námořnictva v roce 1956, byla přijata koncepce, že za války bude úkolem námořnictva "ničit nepřátelské atomové ponorky a útočné křižníky, narušovat nepřátelskou námořní dopravu, a ničit nepřátelské námořní základny, přístavy a jiné objekty na jeho území". To v podstatě představuje přechod od defenzivního pojetí k ofenzivnímu, a podle toho se také sovětské válečné námořnictvo už několik let buduje.

Stavějí se křižníky, jako onen nový ve Středozemním moři, pro jejichž řízené střely s nukleárními náložemi by hlavním terčem za války byly americké mateřské letadlové lodě, které představují páteř amerického válečného námořnictva. Na ně by se také zaměřily řízené střely vypouštěné ze sovětských ponorek. Balistické střely s dlouhým doletem, vypouštěné z ponorek by podle Gorškovy koncepce měly za hlavní úkol ostřelovat americká města a průmyslová střediska. Druhým hlavním terčem povrchových i podmořských jednotek sovětského loďstva by byly konvoje lodí dovožejících mužstvo a materiál z Ameriky do Evropy. Praví se, že za války by v evropských přístavech přistávalo 80 až 100 velkých

Pamětníci roku 1948 si ho budou pamatovat: podílel se na policejních akcích ve dnech únorového převratu, neboť byl tehdy členem bezpečnostní trojky na ÚV KSČ.

Byly mu svěřeny uniformované policejní složky. To proto, že byl od mladičkových let (nar. 1908) přesvědčeným komunistou, školeným i v SSSR, v roce 1936 aktivní účastník občanské války ve Španělsku, odkud odešel ve funkci generála; po válce okresní tajemník KSČ na různých místech. Pavel ovšem ve své funkci po roce 1948 dlouho nevydržel. Protestoval proti zasahování sovětských poradců do vnitřních

záležitostí KSČ tak dlouho, až se sám dostal do jejich rukou. Byl zatčen a vězněn, po propuštění — s podlomným zdravím — trpěl jako úředník tělovýchovného svazu a organizace "protifašistických bojovníků", vlastně veteránů.

Pamětníci roku 1968 si ho také budou pamatovat. Dubček, jak známo, neměl nejlepší ruku při výběru svých "věrných". Jednou z nejšťastnějších voleb však bylo povolání Josefa Pavla do funkce ministra vnitra. Okamžitě po nástupu do úřadu se Pavel pokoušel upřímně napravit to, co kdysi spoluzakládal a co pak trpce prožil: demokratizaci bezpečnostních orgánů, humanizaci trestního a vyšetřovacího řízení, přísné dodržování zákonů, naprostou samostatnost vzhledem k sovětské bezpečnostní službě — to byly jeho hlavní cíle, které začal naplňovat. V okupačních srpnových dnech patřil — ač jeden z prvních cílů agentů KGB — k neaktivnějším organizátorům protisovětského odporu. Přímí svědci říkají, že bez něho by třeba Čs. rozhlas nevyšel tak, jak tomu v onom památném týdnu bylo. Vedle Františka Kriegla byl také první obětí moskevského diktátu: 31. srpna byl odvolán z funkce a od té doby pravidelně pomlouván v propagandistických akcích.

Pouze západní agentury z Prahy oznámily, že 8. dubna zemřel. Lidé v Československu si to museli říkat šepetem. MS

SOVĚTIZACE ČS. DIPLOMACIE

Československá vláda odvolává v posledních týdnech mnoho vyslanců a vyšších diplomatických úředníků a na jejich místa posílá absolventy politické školy KGB v Moskvě. Nová garda bude plnit úkoly, které ji přiděluje sovětská rozvědka. V souvislosti s těmito přesuny ztratil místo také Josef Kříž, dosavadní velvyslanec

v Norsku a na Islandu. Byl to sice lojální straník, avšak nepřilíhající diplomat. Neovládal cizí jazyky a také jeho společenské vystupování bylo neobyčejně chudičké. Místo velvyslance dostal jako odměnu za svou neochvějnou oddanost Sovětskému svazu, kterou projevil zejména po invazi v roce 1968. Nyní byl v Norsku nahrazen inž. Zdeňkem Roškotem.

CITY TOURS vám nabízí:

Sportovní prázdniny pro děti v rakouském

Zell am See 31. 3.-7. 4. ev. 7. 4.-14. 4. Fr. 195.—

VELIKONOCE:

letecky — Kanárské ostrovy 22. 4.-29. 4. Fr. 630.—

autokarem — Barcelona 19. 4.-23. 4. Fr. 295.—

Benátky 28. 4.-1. 5. Fr. 320.—

USA-New York 26. 5.-3. 6. Fr. 989.—

Řím-autokarem 30. 5.-3. 6. Fr. 295.—

Společné dovolené v Izraeli, na Rhodosu, na Korsice a ve Skandinávii

Krátkodobé letecké zájezdy do Athen, Londýna a Istanbulu.

Zástupce CITY TOURS p. O Švabenský, Infangweg 1, 8610 Ulster, tel. 01/87 08 53 — v sobotu dopol. v Shop Ville (podchod u hlavního nádraží) tel. 01/27 12 31 vám dá veškeré informace, české programy atd.

NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ

gů — není věc jednoduchá, protože právě člověk v růstu potřebuje diferencovaný přístup, jemuž většinou neodpovídají zaběhané normy školské výuky ani všelijaké necitlivé postupy netrpělivých nebo nepoučených rodičů. Je spíš na atmosféře společnosti, aby přirozeně — nenásilně ovlivňovala vztah starších k mladým, aby do všelijakých těch výchovných postupů vnesla životu blízké a pružné představy. To je ovšem možné jen tehdy, jsou-li obecné společenské poměry nakloněny člověku a jeho potřebám. V těch režimech, kde stojí člověk — jak se tam kdysi říkávalo — "na konci všeho snažení", se i vztah k mladé generaci vyznačuje formálností. A především — slovními siláctvím.

Jeden český publicista, který dostal tuto oblast na starost, nedávno opět zopakoval několik halasných frází — jako: "Dáváme mladým lidem reálný program pro jejich uplatnění. Dáváme jim k tomu i všechny možnosti a prostředky. Nabízíme jim nejen symbolicky pomocnou ruku, ale poskytujeme jim i konkrétní hmotnou pomoc."

A nyní přišly na pořad tyto konkrétní činy, jak je pisatel zaznamenal loni ve Stře-
dočeském kraji. Slyšme: ko-

Režim a mladí doma

Totalitní režimy, ačkoli na sjezdech vládnoucích stran i při jiných příležitostech vydávají obsáhlá prohlášení o svých plánech, nikdy uprostřed těchto mnoha frází a zcela neověřitelných čísel neprozradí skutečné záměry a cíle své politiky. Ať zahraniční nebo vnitřní. O skutečném obsahu jejich politiky — a to platí především o politice sovětské, která má v těch různých skrývačkách letitou zkušenost — ale samozřejmě i o politice všech moskevských satelitů, o pravých záměrech a plánovaných postupech lze usuzovat až z různých zmínek kolem realizace některé z plánovaných akcí či při samotném jejím hodnocení.

Příklad, který jsme dnes zvolili, je toho názorným důkazem. Oblast, o níž jde, by se dala obecně nazvat: vztah mezi režimem a mládeží. Je známo, že nejnovější fáze poměru mezi mladou generací a československým straníko-vládním systémem začala před pěti lety. Mladí lidé patřili zcela přirozeně k neaktivnějším účastníkům společenského kvasu, jemuž se dnes říká "Pražské jaro". Přirozeně proto, že jim nejvíce překážela studená netečnost novotnovské byrokracie, je nejvíce rozčílovala dutá a okázalá přetvářka socialistické se tvářící diktatury. Přitom je ještě v dobré paměti, že své sympatie pro nový vývoj československá mládež nijak — případně po vzoru různých světových pseudo-revolucionářů — nepřeháněla. Její postoj v průběhu obrodného procesu i po jeho násilné likvidaci získal obdiv po celém světě. Citujme za jiné jen jeden hlas — z knihy západoněmeckého publicisty Wolfganga Horlachera "Mezi Moskvou a Prahou", který k této věci píše:

"Právě mládež se — čím víc hrozilo nebezpečí — chovala překvapivě ukázněně. A zachovala si tuto sebekázeň i tehdy, kdy pražskými ulicemi duněly holinky rudarmějců. Teprve přehmaty okupační moci a tím symbolizovaná a okupací nastolená beznaděj zrušila tyto hranice." — Horlacher dále píše: "Z této mládeže však už — ať si Sovětský svaz vymyslí jakkoli brutální útlak — nezmizí myšlenka svobody. Demonstrace, odpor proti tankům, duchovní ovzduší — za něhož se tento odpor uskutečnil a uskutečňuje — to vše už zůstane natrvalo v paměti. A vytvořila se při tom jednota všech vrstev — studentů a dělníků, pracujících a příslušníků inteligence, jednota, která svědčí o pevnosti politické vůle a naděje všeho lidu". (Konec citátu.)

Takový je počátek historie dnes trvajícího vztahu mezi režimem a mladou generací.

Mnoho dokladů, které přirozeně přináší pouze zahraniční prameny, potvrzuje, že se odmitavý — nebo alespoň lhostejný — poměr za všechna léta takzvané "normalizace" nezměnil. Ostatně sporadicky se o tom "skutečném stavu" lze něco dozvědět i z materiálů z dobře hlídáných československých sdělovacích prostředků. Tu se v jakémsi čtenářském dopise v Tribuně hovoří o studentech pražské filosofické fakulty, kteří "hanobili Angelu Davisovou", což byl — citát — "jen jeden z mnoha výlevů potlačené zloby zastánců předpo-topních pravicových názorů".

Tu je zase zmínka o košické Vysoké škole veterinární — kde panuje "apatie, ospalost studentů vůči životu společnosti, vůči politice". A jindy si zase bratislavský městský stranický tajemník stěžuje, že "u značné části studentů se ještě projevují liberalistické názory, nemarxistické chápání svobody a demokracie, nekritický přístup k třídnímu zápasu ve světě". Jedna pardubická soudružka se v časopise Život strany rozložila, že z členské schůze Socialistického svazu mládeže, kde přednášela — odešla v průběhu schůze asi polovina ze 60 přítomných, a to zčásti neznámo kam. A přímo už Rudé právo odsoudilo nedávno ústy svého redaktora dvě — asi dvacetileté — mladé ženy, které před výkladem prodejny Domu sovětské vědy a techniky, kritizovaly tam vystavené čajové servisy. Prý "urážely výrobce, stát, sovětského člověka, ruské umění". A pokud jde třeba o "jednotné působení všech složek pedagogicko-výchovného procesu" na Universitě Karlově, pak fakulty společenskovedního zaměření — jak před časem napsala Tvorba — "přes veškerou snahu vedení fakult a hrstky učitelů" stále pokulhávají.

Tato zjištění, která tu nepochybně stojí jako průkazná část za utajovaný celek, pochopitelně znepokojují politické vedení, které není v záviděníhodné situaci. Úvaha je prostá: staří lidé už chtějí mít klid a těch pár "zakládajících" členů KSČ, kteří "zůstali věrni" toho moc nezmůže; generace padesátníků a čtyřicátníků — tedy lidí s optimální životní zkušeností pro řídicí práci na všech úrovních je nejsilnější, jak se říká, "narušena" krizovým obdobím; ji také nejcitelněji postihly a stále postihují nejružnější čistky a reorganizace, protože v ní vidí vedení největší a nejtrvalejší nebezpečí návratu "revizionistických tendencí".

Zbývá tedy — zhruba vzato — mladá generace. Jenomže právě dnešní třicátníci a pětadvacítníci stáli v srpnu 1968 se zat'atými pěst-

mi kolem sovětských tanků a psali po zdech nápisy, kterým se smál celý svět. Přesněji: smál se objektu těchto nápisů.

Ovšem mladší lidé jsou skutečně jediná šance pro stát — stranickou byrokracií — kde hledat alespoň nejnutenější počet potřebných kádrů pro místa, jež je třeba nezbytně obsadit. Tím směrem se proto, krátce po dubnu roku 1969, obrátil zájem představitelů nově nastoleného režimu. Jeho hlavní představitel, generální tajemník strany, to řekl ve svém projevu na sjezdu Svazu mládeže loni na podzim zcela otevřeně. Když hodnotil uplynulé období, prohlásil, že strana "vytvářela prostor pro formování Socialistického svazu mládeže přes všechny stranické a ostatní společenské organizace ve státě", neboť "ji šlo" o nový, ofenzivní nástup celé mladé generace". Husák řekl: "Záměrně jsme se z politických míst snažili o to dát mladé generaci významnou šanci. Je tu u každého člověka — citujeme dále Gustáva Husáka — touha po sebeuplatnění, aby něco v životě dokázal, aby si vyzkoušel síly". (Konec citátu.) A po této někdejší směrnicí následovaly i konkrétní akce: v závodech různé "Reflektory", v jiných podnikcích mládežnické hlídky, ve školních přijímacích řízeních opět bodování takzvané "společenské aktivity". To všechno mělo po dobrém i po zlém přimět mladé lidi k tomu, aby zaujali místa těch, kteří museli z politických důvodů odejít. Nejvýraznější byl tento přesun v tisku, v rozhlasu a v televizi. Podle slov samotných vedoucích této akce nastoupily do redakcí "stovky převážně velmi mladých pracovníků". Výsledkem bylo — jak dosvědčí každý gramotný Čechoslovák — katastrofální snížení úrovně ve všech sdělovacích prostředcích. Ale přesun bylo — podle názoru politických míst — nutno udělat i za tuto cenu; neboť, měl-li rozhlas a televize vysílat, měl-li tisk vycházet — nebylo jiné volby.

A při prvním hodnocení této akce se mimovolně prozradil i její podtext. Ty "stovky velmi mladých pracovníků" prý — jak napsal ústřední stranický funkcionář — "neměli dostatečné životní zkušenosti". To lze pouze potvrdit. Neboť to byla jak příčina, tak i následek jejich nástupu do nových míst.

Ale v tomto ohledu by nebylo příliš efektivní zastávat jakási obecně moralistní hlediska. Život už několikrát dokázal, že nedostatek životních zkušeností se dá nejlépe a nejrychleji odstranit — když se neplavec hodí do vo-

Zajímavosti ze světa

Sovětský svaz projevil zájem o společné studium ochrany prostředí s NATO. • Světлана Stalinová Peters se rozvádí se svým americkým manželem. Před rokem ho opustila, nemohla si zvyknout žít v komuně, třebaže nekomunistické. • Republikánský senátor Reid v senátu navrhl, aby bylo odhlasováno americké státní občanství Křištofu Columbovi. • Pětistupňové zemětřesení postihlo jihozápadní pobřeží Mexika. Nebyly oběti na životech. • Protože Picasso zemřel bez poslední vůle (z pověrčivosti ji nikdy nepsal) bude jeho mnohamilionový majetek rozdělen mezi jeho vdovu a jediné manželské z jeho 4 dětí. • Definitivní tečku za Bormanovým případem učinil západoněmecký soud. Nejvyšší soud ve Frankfurtu oficiálně prohlásil Hitlerova náměstka za mrtvého. • 100 až 200 dětí ztratilo matku v letecké katastrofě, která postihla britské letadlo. Bylo obsazeno anglickými ženami malého hrabství, letícími do Švýcar. • Rakousko podalo ostrý protest do Bělehradu po popravě tří z devatenácti chorvatských extremistů, kteří se pokusili o ozbrojené povstání. Ti tři byli rakouští občané. • Celá Itálie je rozněhnána požadavkem komunistů, aby vláda uvolnila milión lir na postavení Garibaldiho pomníku v Marsale. • Slzotvornými pumami rozehnala policie vzburu studentů středních škol v Čile. Studenti protestovali proti drastickým vyučovací změnám zavedeným levicovou vládou. • Osm amerických lékařů, odborníků na srdeční choroby odjíždí do Číny na přednáškové turné a odborné rozhovory s čínskými kolegy. • Japonsko zavádí sedmistupňový plán kontroly cen, které tam rapidně stoupají. • Skupina prvních sedmi U.S. diplomatů odletěla do Pekingu, aby tam po čtyřladvaceti letech přestávce otevřela zastupitelský úřad Spojených států. • Nešťovice se objevily v Londýně. Ministerstvo zdravotnictví podniká urychlené kroky k odvrácení epidemie. • Finský prezident Kekkonen byl vyznamenán sovětským řádem přátelství národů. • Pařížští studenti demonstrovali proti zrušení odkladu základní vojenské služby. •

JE TALENT TRESTNÝ?

Už pětadvacet let je honorářová a daňová politika režimu nedílnou součástí nátlakového systému proti kultuře. Režim hrozí a láká. Poslušní dostávají veliký koláč, že ho ani nemohou sníst, neposlušní malý nebo žádný krajíček. Za chvalozpěvy na režim jsou ceny, tituly, velkorysé daňové odpisy a slevy, tvůrčí stipendia, cesty, blahobyt. Naopak kritikům režimu se odírají nejzákladnější věci, třeba právo na nemocenské pojištění a důchodové zabezpečení. Z nadměrných honorářů za Staliny a Gottwaldovy pomníky je šedesát procent celkové sumy nezdanitelných. Naopak nepohodlné knihy nepohodlných autorů se podrobí takovým daním, příspěvkům a poplatkům, aby pro autora takřka nula od nuly pošla.

Podle zpráv západních tiskových agentur byl od 1. března letošního roku zvýšen povinný příspěvek na český literární fond, který se musí

platit z honorářů ze západní ciziny, z dvou na čtyřicet procent. Podle zákona 159 z roku 1968 se z těchto honorářů přispívalo na literární fond jednou padesátinou — nyní dvěma pětina celkové částky, což je zvýšení o dva tisíce procent. V boji proti nezávislé české kultuře se tak zvaný socialistický společenský řád nerozpakuje použít superlichvářských procent. Ministr kultury může v jednotlivých případech tyto čtyřicetiprocentní příspěvky zase snížit na původní dvě procenta, ale — jak se zdá — nebude s tím mít mnoho práce. Tato blahovůle se totiž týká jen pohodlných spisovatelů, členů náhražkového mini-svazu, o jejichž práci je na západě pramalý zájem.

S hlediska aparátnické byrokracie je ovšem vše v pořádku, podloženo platnými zákony, vyhláškami a nařízeními. S hlediska občanského je to systém nemravný — který mimo jiné odporuje i zásadám beztrždní společnosti, kterou prý tento režim chce vybudovat. Na jedné straně jsou prominenti, kteří toho sice moc nedovedou, ale nedělají potíže. Na druhé straně jsou schopní, kteří jsou právě proto podezřelí, a tak se podrobí daním, dávkám, poplatkům a příspěvkům, aby jim nakonec nezůstalo ani životní minimum. V režimu prostřednosti je talent trestný.

MS

Jaroslav Dresler

SPOR O BÁSNÍKA

Milan Schulz

O básníky bude vždycky spor. To už je úděl literární historie, která tu ovšem jen zprostředkuje ve složitě spleti dané látky, skládající se z dostupných pramenů o spisovatelově životě a díle, z legend, které se kolem oběho vytvořily; ze svěbytných, až svěhlavých výkladů toho či onoho tím či oním vykladačem, z názoru prostého čtenáře a veřejného mínění. Jednodušší je samozřejmě celá věc u klasiků starších, to jest aspoň z minulého století. Literatura — ač tomu v českém případě bylo právě trochu lépe — nevládla oněmi demokratickými rozměry jako ve století našem; byla to leckdy oblast vyhrazená "lepšími třídami" a tam se odehrával celý onen hodnotící či legendarizační proces. A bývalo to zpravidla tak, že velcí autoři — alespoň z našeho, někdy dosti značného časového odstupu — se většinou s onou "lepší" společností neshodli a platili, v různém stupni, za vydědence nebo rovnou za blázny. V časech novějších se poměry z jednoho hlediska uklidnily: literatura patří celé společnosti, lidé si dovedou vybírat a tak připouštějí (čím více mají osobní svobody) i umělcům víc než jindy; z jiného zorného úhlu se věci zkomplikovaly: čím dál tím víc lidí mluví do všeho, tedy i do poezie, a přibývá tak geometrickou řadou falešných informací, dohadů a nových legend. Nehledě už k tomu, co dělá doba sama: dvacáté století, věk stovek nejrozumnějších převratů, skoků, sesunů a vzednutí, jež všechna dávají tomuto času punc nestálosti, neklidu, nervozity. To všechno se zdálo nutné

Opět žlutí andělé

Žlutí andělé, jak se říká mechanikům silniční služby — opět vyjeli s novým jarem na hlavní československé silnice. V Čechách je to celkem 48 mechaniků, kteří se pohybují hlavně na silnicích z Prahy do Plzně, Karlových Varů, Tábora, Brna a Mladé Boleslavi.

Konec pivovaru

Spolu se skryvkou nových uhlavních ložisek severočeských povrchových dolů odchází i starý Most. Nedávno proměnili odstřelovači v sutiny mostecký pivovar, kde se vařil známý český mok více než 500 let. Nový pivovar se staví v nedalekém Sedlci.

Pokybem ke zdraví

Tak se jmenuje nová akce české tělovýchovné organizace, která ovšem stále trpí nedostatkem členstva. Letos bude pořádat tělovýchovné slavnosti, na nichž se kromě hromadných cvičení budou podílet i sportovci a turisté.

předeslat vzpomínky, jež v této chvíli patří českému básníkovi, který zemřel v Praze před patnácti lety. Jeho jméno je spojeno stejně tak s tím nejslavnějším rozkvětem české moderní poezie — jako s nejtrápnějšími kapitolami zglajchšaltované literatury v letech padesátých. Byl to skvělý podnětce nejnovějších poetických avantýr, jaká zažila dvacátá a třicátá léta; ale byl to i samolibý vládce v kulturně-politických bažinách poúnorových. Jméno už se jistě děre na jazyk každému, kdo se trochu rozhlížel po českých literárních rolích — je to Vítězslav Nezval.

Bude i po letech obtížné zhodnotit všechno, co tato poetická sopka za svůj ne právě nejdelší život vychrlila. Čas jistě pročistí to, co se ještě dnes zdá chaotické — protichůdné, plně nesrovnalé. Neboť Nezval už byl taková povaha a dobové okolnosti daly této povaze — aby se projevila v okamžitých konkrétech. Nezval byl zuřivý avantgardista: od mladých let patřil ke komunistické inteligenci a k prvním propagátorům surrealismu jako životního názoru.

Už to pochopitelně nešlo dohromady; vznikaly desítky žabomyšlích i podstatnějších sporů, při nichž básník — alespoň tehdy — vždycky hájil svobodu uměleckého ducha před stranicovou kázní. Nezval byl vznětlivá, přehli-vá povaha: věnoval jednotlivé básně jedné ze svých předválečných sbírek svým dobrým přátelům; v poválečném vydání — v ostré politické konjunktře, z níž hleděl vyzískat, co se dalo — tyto dedikace beze studu škrtnl. Nezval byl člověk stejně bohatý a nekonečně fantazie slovních představ, jako bezedný materialista — gurmán a požívač: svou básnickou práci hleděl vždycky dobře zpeněžit, tím spíše v dobách, kdy své jméno dobrovolně propůjčoval režimu — který mu za to štědře, plným hrstmi platil; pro režim sám bylo — objektivně vzato — trapné, že se tak dělo za díla o pár tříd nižší kvality, než byla ta, pro něž ho milovník české poezie měl rád přes všechny jeho neblahé přechyby. Nezval byl také zarytý dogmatik v názoru, který právě zastával: bránil zu-by nehty právě tak surrealismus, jako marxismus, přičemž mu to nic nebránilo v tom, aby byl po celý svůj život zaníceným vyznavačem vědecké astrologie. "Velký básník komunismu" — jak mu občas oficiálně říkali — se nevydal na cestu, když mu hvězdy příznivě nepokynuly.

Kdyby se sebraly vzpomínky všech, kteří byli osobně účastni některého z jeho ex-

travagantních projevů, byla by z toho jistě bizarní sbírka příběhů, stejně protikladných a podivně malých a příslušně velkých, jako se tato nepochybně silná osobnost české literatury po celý svůj život chovala. Mohl jsem se s Nezvalem ke konci jeho života několikrát setkat — v jeho soukromí. A zdá se mi proto, že laskavá historie odplaví z jeho životního díla onu prázdnou teatrálnost, s níž většinou překrýval jak nedostatek básnického nápadu (což se může přihodit a přihodí každému umělci) — tak neschopnost uvážlivého jednání. Všichni, kdo ho dobře znali, nepřestali tvrdit, že byl až do své smrti velkým a čím dál neschůdnějším dítětem a že odtud plynula většina jeho obdivuhodných i odsouzeníhodných činů. To jistě není omluva, ale vysvětlení, které může ten přijmout a onen zavrhnout. Byť hlavním argumentem tu je a zůstává nepochybně rozsáhlé a cenné dílo, které je v kontextu moderní české poezie možno směle označit za jeden z jejích pilířů.

Ostatně: snad každý, komu je dnes mezi čtyřicítkou a padesátkou-nebo i trochu víc — dobře ví, že Nezvalova básnická čeština a fontány jeho podivuhodných představ byly jednou z oněch cenných cestiček, jimiž člověk přichází k poznání prostých lidských hodnot. A řekl bych, že tomu tak nebude jen u pamětníků. Skutečné básnické dílo — přes všechny rozpory autorovy osobnosti — trvá samozřejmě sví existencí.

S P O R T

Československo hraje na mistrovství světa v Moskvě se střídavým úspěchem. Prozatím porazilo Finsko 4:2, Záp. Německo 4:2, Polsko 14:1 a 4:1. Prohrálo se Sov. svazem 2:3, se Švédskem 0:2 a po druhé 3:3. Zbývá mu ještě sehrát dva zápasy: se Švédskem a Sov. svazem. Nikým neohrožován vede prozatím beze ztráty bodu Sovětský svaz.

V semifinále o Evropský pohár ve fotbale zvítězil v Miláně AC Milán nad pražskou Spartou po celkem vyrovnaném boji 1:0. Odvetné utkání se hraje v Praze a Sparta má velkou příležitost na svém hřišti zvítězit větším náskokem než o jednu branku.

V I. fotbalové lize byly sehrány pouze tyto zápasy: Zbrojovka-Slavie 1:1, Sparta-Nitra 2:1, VSS Košice-Tatran Prešov 2:1 a v pražském ligovém derby zvítězila Slavie nad Spartou 2:1. Čs. tenista Jan Kodeš zvítězil v mezinárodním turnaji v Clevelandu nad nejlepším sovětským tenistou Metrevelim ve třech setech 4:6, 7:5, 6:3. Je to již druhé vítězství Kodešovo nad Metrevelim v průběhu jednoho týdne.

—pza—

Connolly a Fikotová se rozvádějí

Jak oznamuje agentura AP, olympijský vítěz Harold Con-

nolly požádal úřady v Santa Monica (Kalifornie) o rozvod s bývalou čs. olympijskou vítězkou Olgou Fikotovou. O. Fikotová se zúčastnila i minulé olympiády v Mnichově, kde však na sebe upozornila více svojimi politickými projevy než sportovními úspěchy.

Ještě k hokejovému mistrovství v Moskvě

Komentář západoněmecké tiskové kanceláře DPA ke čtvrtému střetnutí Československo-Sovětský svaz, kritizuje ostře bitku na hrací ploše vyvolanou Charlamovem a neslýchanou tvrdost tělesných útoků, která znemožnila jakoukoli technickou hru. Proti šestnácti trestným minutám Čechoslováků stojí 19 trestných minut sovětského mužstva, k nimž je však třeba připočítat ještě dva desetiminutové tresty Charlamovovi a Malcevovi. Píše se, že rozhodčí měli těžkou práci dovést toto hektické utkání do konce a že zápas se vyznačoval vášnivou rivalitou obou celků.

Hospodářský pokus

Ve více než třiceti podnicích zpracovatelského průmyslu se provádí experiment s hodnocením hospodářských výsledků novým ukazatelem — rentabilitou vložených prostředků. Podle oficiální zprávy působil zatím tento ukazatel pozitivně na snížení materiálových nákladů a na celkovou efektivnost. Letos má dojít k posílení úlohy osobní hmotné zainteresovanosti. Z politického hlediska by takový postup, který silně připomíná pokusy z roku 1968, mohl být hodnocen jako revizionismus.

K pátému výročí

přepadení naší vlasti armádami Varšavského paktu
vydává nová edice ARTES
svoji první gramofonovou desku

PÍSNÍČKY ROKU 1968

Na této velké dlouhohrající desce je shromážděno 13 protestsongů a písniček z osudného roku, kterými autoři a interpreti vyjádřili citlivě i s humorem náladu celého národa. Vedle písniček, které se na krátký čas objevily na deskách (Krysař; Modlitba pro Martu aj.) jsou i unikátní nahrávky, které již nesměly přijít na veřejnost (Běž domů, Ivane; Kdo je vrah; Je jenom jedna jediná; Držet hubu, držet krok . . .).

Deska vychází v perfektní kvalitě a profesionální úpravě, ale jen v omezeném nákladu. Můžete si ji objednat již nyní na adrese:

Miroslav Jirků, Im Isengrind 12, 8046 Zürich
tel. 01-57 13 03.

AMERIKO, AMERIKO...

KOSMOS PRO ZEMI

Národní správa kosmického výzkumu a aeronautiky — NASA — oznámila, že kromě jiných technologických projektů pro denní život — pracuje také na ekologických problémech, konkrétně, že se pokouší snížit toxické částice ve výfukových plynech automobilových motorů použitím vynálezů, které byly součástí kosmických raketových motorů.

Vládní úřad na ochranu životního prostředí obrátil se na NASA už před třemi lety se žádostí, aby pomohla při výzkumu, jaká látka by se nejlépe hodila na vyložení komory automobilových termálních reaktorů. Termální reaktory jsou zařízení, které se vmontovávají do automobilových motorů místo nynějšího výfukového komplexu. Totiž: neškodlivější součástky výfukových motorů, kyslíčník uhelnatý a uhlovdíky vznikají tak, že automobilové motory nespálují pohonné látky dokonale, beze

zbytku. Termální reaktor tyto nespálené — nedokonalé oxydované součástky výfukových plynů spolehlivě beze zbytku, tím, že mění kyslíčník uhelnatý na neškodný kyslíčník uhličitý a vodu.

Potíž ovšem je, že tento spalovací proces v termálním reaktoru probíhá při teplotách kolem 1,100 stupňů Celsia, při nichž většina komerčních kovů reze. Komora termálního reaktoru se proto musí vyložit ochrannou vrstvou. Používá se k tomu účelu keramika. Jenomže keramika je snadno štipatelná, rozbitelná, i tu je zase nutno chránit nějakou tlumící vrstvou před popraskáním.

NASA tento problém úspěšně vyřešila při stavbě kosmických raket. Musela chránit výfukové kužele raketových motorů před vybrácí během zkoušek, a také proto, protože keramikou vykládala svoje termonukleární reaktory. V Clevelandu, Ohio, má NASA Lewisovo výzkumné středisko. Tam nechala zkoumat dva druhy keramiky —

kteří by se daly použít v automobilových termálních reaktorech. Auta s namontovanými reaktory, vyloženými dvěma odlišnými vrstvami keramiky, tam podrobují podmínkám jízdy, jaké jsou v denní městské dopravě. Oba druhy keramiky se dosud osvědčují bezvadně. Jedno auto už absolvovalo 25,000, druhé 29,000 kilometrů namáhavé zkušební jízdy.

Jeden z vědeckých pracovníků NASA, Phillip Stone, vyhodnotil dosavadní pokusy s termálními reaktory pro auta takto: "Jestliže se výrobci aut rozhodnou konstruovat automobilové motory s termálními reaktory na snížení škodlivých výfukových plynů v ovzduší, náš výzkum už zabezpečil, že tyto termální reaktory budou výrobcům k dispozici za velmi nízké ceny..."

Při obrovském rozsahu americké automobilové dopravy by povinné budování termálních reaktorů k motorům mělo pro ochranu životního prostředí podstatný význam.

TEMNÁ RUS...

NACIONALIZMUS OŽIVÁ

Mezi znepokojujícími skutečnostmi, jimiž se musí Kreml zabývat, je poslední dobou také ožívající nacionalismus zejména v okrajových sovětských republikách. Faktem je, že "sovětské" povědomí nikde v příslušných národních národnostních Sovětského svazu nezakořenilo. Nacionalismus se však nesměl projevovat, a tak jen tiše doutnala jednak vzájemná nenávisť jednotlivých národností mezi sebou, jednak všech společná vůči nejsilnější, přesněji vládnoucí národnosti velkorusů. Nyní s růstem protestního hnutí roste také otevřenější nacionalismus. Kreml proti němu bojuje, většinou pod zastírebními tituly.

V Gruzii, například, běží už půl roku kampaň proti tamním nacionalistům uvnitř strany, ve vládních funkcích a v hospodářské oblasti. Teď přišel na řadu Uzbekistán. Tam má kampaň zastírební jméno: je prý vedena proti rozkrádáctví, korupci, alko-

holizmu a spekulaci. V Uzbekistanu totiž současně s nacionalismem a protisovětským vzrůstá také zájem o náboženství. Na posledním zasedání ústředního výboru uzbeké komunistické strany se hovořilo o úzkoprsém nacionalismu dnešní uzbeké společnosti, o jejích neúměrně rostoucích spotřebitelských nárocích na sovětskou ekonomii. (Jak známo, středoažijské sovětské republiky jsou velmi bohaté pěstováním čaje, citrusových plodin, ovoce a zeleniny, které jdou odtud do celého zbývajícího Sovětského svazu. Tyto republiky se snaží o to, aby svoje zisky mohly užít pro vlastní účely. Kremlu se to nelíbí...)

Pravda Vostoka, orgán uzbeké komunistické strany se také široce a přísně rozepisuje o rostoucím antisovětském. Situace se tedy od roku 1969 — kdy byly v Taškentu protiruské demonstrace — neuklidnila, naopak. Na zdech budov v Ta-

škentu, Buchaře a Samarkandu se objevují nápisy volající po uzbeké samostatnosti, po vytvoření svobodného Turkmenistanu a dalších středoažijských republik. Podobně je tomu i v pobaltských státech a republikách kavkazských. Je mnoho shnilého ve státě sovětském... Jde o to, jak dlouho potrvá, nežli víced praskne.

PRO KRITIKY JE BLÁZINEC

Člen výboru pro lidská práva v SSSR, 47-letý geofyzik Grigorij Podjapolskij byl předvolán na psychiatrické vyšetření. Je to první zásah tohoto druhu proti členovi výboru, který založil věhlasný vědecký časopis před dvěma lety. Profesor Sacharov sám byl předvolán na státní bezpečnost před dvěma týdny. Vyptávali se ho, co dělá a sdělili mu, že s ním není všechno v pořádku že není "morálně zdravý". Ale nic mu neudělali. Prozatím. Podjapolského zavolali telefonicky na vojenský komisařát, který má na starosti evidenci záložníků. Odmítl se dostavit s poukazem, že takovýto způsob předvolání neuznává, poněvadž je proti předpisům. Krátce na to se u něho objevil vysoký důstojník. Odevzdal mu písemné předvolání. Na komisařátu Podjapolskému řekl, že je třeba přezkoumat jeho vojenské zařazení. Načež ho zavedli k psychiatrovi. Pak k dalšímu. Tam ovšem nic zvláštního nezjistili. Lékař, který ho prohlížel, se na chvíli vzdalil z ošetřovny, aby dal lékařské vysvědčení

Krajanský oznamovatel

Navštívíte-li Švýcarsko, zastavte se v hotelu BELLEVUE,

Wollerau 25 km od Curychu směrem na Chur — s výhledem na curyšské jezero a vrcholky Alp. K návštěvě restaurace, dancingu, baru a hotelu zve

rodina Vojáčková, (tel. 01-76 02 33).

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 025-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

GALERIE AKTUELL

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel JOSEF KAPLAN, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

Garage Jana Hofmann,

6908 HEDINGEN, AFFOLTERNSTRASSE 12. — Tel: 01/99 63 23: nová auta všech značek • odtahová služba • nízká hodinová sazba pro opravy pneumatik se slevou.

Architekt Jan Dratva Dipl. Ing.

otevřel po obdržení švýcarské licence projekční atelier. Zajistí: architektonické studie, kompletní projektovou dokumentaci, stavební povolení, financování a provedení staveb. Adresa: Döltshilhalde 45, 8055 Zürich, tel.: 01/35 10 48.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecínku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelitka, tlačenu jatrovou, českou, ostrou s česnekem a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

Magnet. zdravotní náramky

Aimanté z Japonska — vynikající impulsátor pro krevní oběh. Sníží vysoký krevní tlak! Vhodný pro ženy od 30 a muže od 40 let. • Vyžádejte si prospekt nezávazně a zdarma! Pište česky nebo slovy. Exklusiv-Wohnen, Neuhausstr. 71, CH-8500 Frauenfeld

Špičkové výrobky

o Podjapolském podepsat svému nadřízenému. Za chvíli se vrátil a mluvil docela změněným tónem. Řekl Podjapolskému, že se musí odebrat na psychiatrickou kliniku vojenské nemocnice, kde bude důkladně vyšetřený, což potrvá asi sedm dní. Už prý ho tam ohlásili. Musí však počkat, až na něho přijde řada a bude předvolán.

Podjapolský tedy čeká. Lze si představit jeho duševní stav. A to je přesně to, oč sovětským orgánům jde: zneklidnit člověka, vyvolat u něho psychózu nervozy, nejistoty, neurčitých obav.

Kvůli metru do Moskvy

Odborníci pro budovanou pražskou podzemní dráhu se připravují na odborné technické škole při moskevském metru. Čtyři skupiny se učí řídit elektrické vlaky, pátá ovládat provoz a údržbu.

Obuvnická maturita

První exportní zakázka z gumárenské dílny Svitlu v Hodoníně, kde pracují výhradně ženy, je určena pro zákazníky v Libyi a ve Finsku. Jde o tisíc párů pánské obuvi, takzvaných mustangů. Pro zaměstnankyně tohoto nového podniku je zakázka skutečnou obuvnickou maturitou.